

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Creatief Vakmanschap

Kwalificaties

- » **Ontwerpend Leer- en Textielverwerker**
- » **Keramist**
- » **Glazenier**
- » **Ontwerpend Meubelmaker**

Penvoerder: Sectorkamer specialistisch vakmanschap

Ontwikkeld door: SVGB kenniscentrum en Kenniscentrum SH&M in samenwerking met sociale partners en vertegenwoordigers van de branches en het middelbaar beroepsonderwijs.

Gelegitimeerd door: Het bestuur van SVGB kenniscentrum op advies van de paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven van de SVGB

Gelegitimeerd door: Het bestuur van Kenniscentrum SH&M op advies van de paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven van SH&M

Op: 08-12-2014

Op: 04-03-2014

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>3. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>4. Wettelijke beroepsvereisten</u>	5
<u>5. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>6. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	5
<u>7. Onderhoudsagenda</u>	5
<u>8. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	6
<u>9. Betrokkenen</u>	6
<u>10. Verblijfsduur 4 jaarig</u>	7
<u>11. Aanvullende informatie</u>	7
<u>12. Certificeerbare eenheden</u>	7

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Creatief Vakmanschap is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [BCP Glazenier](#)
- [BCP Keramist](#)
- [BCP Hoedenmaker](#)
- [BCP Ambachtelijk Schoenmaker](#)
- [BCP Lederwarenmaker](#)
- [BCP Glasblazer](#)
- [BCP Ondernemer Ambachtelijk Meubelmaker](#)

2. Arbeidsmarktinformatie

Als toelichting op de arbeidsmarktinformatie op kans op werk en kans op stage vermelden wij voor Creatief Vakmanschap het volgende.

In de glasbranche zijn ongeveer 20 glasblaasbedrijven met ongeveer 40 glasblazers actief. Daarnaast zijn er ongeveer 340 glazeniersbedrijven met ongeveer 560 werkzame personen. In de leer- en textielbranche zijn ongeveer 175 bedrijven actief die tassen en schoenen maken met ongeveer 250 werkzame personen. Daarnaast zijn er ongeveer 150 ondernemingen (van zeer beperkte omvang) die zich richten op het hoedenmaken en die voor 80 procent bestaan uit zzp-bedrijven. De keramiekbranche telt zo'n 565 ondernemingen met ongeveer 710 werkzame personen.

De meubelindustrie en interieurbouw bestond in juni 2012 uit 1.981 bedrijven met circa 15.000 werknemers. De interieurbouw is de grootste deelsector. Daarnaast kent de sector een groot aantal zelfstandigen: in 2011 bijna 3.400 voor meubelindustrie en interieurbouw. Hiervan is ongeveer de helft werkzaam als ambachtelijk meubelmaker of meubelstoffeerder. Een deel van de zzp-ers zet zelfstandig eigen producten af op de particuliere en/of zakelijke markt.

Het merendeel van de werkzame personen in de creatief vakmanbranches werkt als zzp-er. Dat betekent dat de ruimte op de arbeidsmarkt niet gevormd wordt door vacatures. Vacatures zijn er dan ook weinig. Ook is er niet direct sprake van een vervangingsvraag omdat niet automatisch sprake zal zijn van bedrijfsovername bij pensionering. Een deel van de branches kampt met een behoorlijke vergrijzing. Op de markt is ruimte voor goed opgeleide jonge creatief-vakman-ondernemers. Zij moeten echter zelf hun plek op de markt veroveren.

Het is van belang vraag en aanbod op deze specifieke arbeidsmarkt voortdurend te monitoren en in nauw overleg tussen branche en onderwijs in evenwicht te houden.

Er zijn op dit moment verdeeld over Nederland 139 leerbedrijven voor creatief vakmanschap (niet zijnde Ontwerpend meubelmaken) erkend. Voor Ontwerpend meubelmaken zijn 481 leerbedrijven actief. Voor de meeste profielen geldt dat het niet eenvoudig eenvoudig is een leerbedrijf te vinden.

Voor aanvullende informatie zie:

<http://www.svgb.nl/trends-en-cijfers/inleiding-15>
<http://www.svgb.nl/trends-en-cijfers/glasblazers/inleiding>
<http://www.svgb.nl/trends-en-cijfers/glazeniers-2/inleiding-2>
<http://www.svgb.nl/trends-en-cijfers/hoedenmakers/inleiding-4>
<http://www.svgb.nl/trends-en-cijfers/keramisten/inleiding-7>
<http://www.shm.nl/onderwijs/arbeidsmarkt-en-onderwijsinformatie1/>

3. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu wordt steeds strenger en wordt steeds strenger gehandhaafd. Wanneer iemand bij een bedrijfsongeval declaraties indient bij een zorgverzekeraar, stelt die tegenwoordig ook vragen over de manier van omgaan met gevaarlijke stoffen en arbeidsomstandigheden. Voor de creatief vakman betekent dit dat hij niet alleen zorgvuldig moet omgaan met gevaarlijke stoffen en arbeidsomstandigheden, maar dat ondernemers in toenemende mate moeten kunnen aantonen hoe zij dit doen.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

De consumententrends van individualisering, beleving van een product en authenticiteit leiden tot meer (exclusieve) opdrachten voor creatieve vakmensen. Er is behoefte aan maatwerk, een uniek product of een kleinschalige productie van een ontwerp. Daarnaast neemt de belangstelling en aandacht voor creatief ambachtelijke producten en vakmanschap toe, evenals het combineren van verschillende materialen en technieken. Door zich te profileren op een bepaald type product en/of techniek kan de creatief vakman inspringen op de vraag naar exclusieve producten.

In een deel van de creatieve techniek is voortdurende belangstelling voor conservatie en restauratie van cultuurogoed. Een mogelijk gevolg hiervan is dat vakmensen zich specialiseren op dit gebied.

In het binnen- en buitenland is er meer aandacht voor Dutch Design. Het Nederlands ontwerp staat bekend om zijn strakke vormgeving en grensverleggend en innovatief materiaalgebruik. Nederlandse ontwerpers hebben een groot onderscheidend vermogen en vallen op door de persoonlijke invulling die ze aan hun producten geven. Door de toenemende aandacht voor Dutch Design is er ook meer vraag naar de ontwerpen van Nederlandse creatieve vakmensen. De creatief vakman kan gebruikmaken van deze toegenomen aandacht.

De creatieve techniek is continu in ontwikkeling. Innovatieve technieken en vernieuwend materiaalgebruik, gestoeld op traditionele ambachten, maken de creatieve techniek een moderne beroepengroep. Een creatief vakman kijkt over de grenzen van zijn eigen uitstroom heen. Door zich te profileren op een bepaald type product en/of techniek kan de creatief vakman inspringen op de vraag naar trendgevoelige producten.

Het belang van een combinatie van creativiteit, vakmanschap en ondernemerschap neemt toe. Etaleren en exposeren (ook via internet) wordt steeds belangrijker. Door marketingstrategieën, zoals een goede afstemming van het productaanbod op de klant, kan een onderneming haar concurrentiepositie versterken. Het kwalificatiedossier Creatief Vakmanschap bevat een combinatie van kerntaken gericht op creativiteit (ontwerp), vakmanschap en ondernemerschap. Het is van belang dat de creatief vakman zich bekwaamt op deze drie terreinen.

Ook in de creatieve techniek wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van digitale hulpmiddelen bij het vormgeven, het vervaardigen van producten en bij het ondernemen. De creatief vakman zal in toenemende mate van deze hulpmiddelen gebruik maken.

In een deel van de creatieve techniek komt het steeds meer voor dat de creatief vakman het product ontwerpt en de productie uitbesteedt aan een atelier of fabriek, in binnen- of buitenland. De creatief vakman geeft in dat geval instructie en controleert de productie.

4. Wettelijke beroepsvereisten

Geen wettelijke beroepsvereisten.

5. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

Er is geen sprake van beroepsspecifieke moderne vreemde talen.

6. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Een creatief vakman heeft een aantal groeimogelijkheden. Op de eerste plaats kan hij binnen zijn ambacht op creatief vlak doorgroeien. Een creatief vakman kiest zeer bewust voor zijn vak, vanuit een passie voor het ambacht. Daarbij heeft hij tijdens zijn opleiding geleerd over grenzen heen te kijken en hij heeft kennis gemaakt met een breed scala aan technieken en materialen. Door hier verder mee te experimenteren en te combineren kan hij zich binnen het ambacht ontwikkelen en specialiseren. Hij is in staat nieuwe mogelijkheden in de markt te ontwikkelen.

Een creatief vakman kan een eigen onderneming opzetten. Wanneer deze goed draait, kan de onderneming groeien en kan hij personeel in dienst nemen.

Daarnaast kan een creatief vakman zich verder scholen. In het wat meer traditionele denken over loopbanen kunnen MBO-opgeleide creatieve vakmensen doorstromen naar de kunstacademie, mode-academie of studie voor Industriële Vormgeving om zich op HBO-niveau te ontwikkelen op het terrein van conceptueel ontwerp en vormgeving. Ook zijn er echter omgekeerde loopbanen mogelijk: HBO-opgeleiden die zich binnen de kaders van de MBO-kwalificatie Creatief Vakman verder bekwamen in ambachtelijke vaardigheden die nodig zijn voor het vakbekwaam realiseren van kunstzinnige objecten en producten.

En tot slot kan een creatief vakman ervoor kiezen nevenactiviteiten op zich te nemen. Veel creatief vakmensen geven cursussen en workshops aan instituten of in het eigen atelier. Ook zijn gastlessen in het onderwijs een mogelijkheid. Daarnaast kan een creatief vakman vanuit zijn vakmanschap meewerken in diverse adviescommissies en samenwerkingsverbanden.

7. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Trends en ontwikkelingen	Jaarlijks organiseert de SVGB een debat over trends en ontwikkelingen in de beroepspraktijk in de verschillende sectorcommissies. De resultaten van dit debat worden ondermeer gebruikt om de kwalificatiedossiers te actualiseren.	- SVGB - Sectorcommissie - Paritaire commissie	Jaarlijks

Ervaringen met het kwalificatiedossier in het onderwijs	Jaarlijks evalueert de SVGB met behulp van de kwalificatiemonitor de ervaringen met het gebruik van de kwalificatiedossiers in het onderwijs. De resultaten van deze evaluatie worden gebruikt voor het verbeteren van de kwalificatiedossiers.	- SVGB - Vertegenwoordiging van de opleidingsteams - Sectorcommissie - Paritaire commissie	Jaarlijks vanaf 2015
Aantal leerlingen in de opleidingen voor het kwalificatiedossier Creatief Vakmanschap	De sectorcommissie zal de leerlingenaantallen voor Creatief Vakmanschap blijven volgen met het oog op macrodoelmatigheid en zonodig signalen afgeven richting MBO Raad en ROC's.	- Sectorcommissie	Jaarlijks vanaf 2015
Monitoren randvoorwaarden en eventueel doorontwikkelen	Voor dit kwalificatiedossier heeft het onderwijs de voorkeur voor een brede kwalificatie "Creatief Vakman" in plaats van branchespecifieke kwalificaties. Voor een dergelijke brede kwalificatie ontbreken echter de randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden hebben betrekking op bescherming van de kwalificatie(s) van Creatief Vakmanschap in de uitvoering en het voldoende kunnen borgen van branchespecifiek vakmanschap. Dit vraagt om monitoring van het ontstaan van gunstige randvoorwaarden.	- nog nader te bepalen	Met ingang van 2015

In de ontwikkelagenda is aangegeven wat in de paritaire commissie is afgesproken over:

- De termijn waarop het kwalificatiedossier opnieuw bekeken wordt;
- De items bij het onderhoud van het kwalificatiedossier in elk geval aan de orde zullen komen;
- De wijze waarop informatie uit het kwaliteitszorgsysteem van het kenniscentrum over de tevredenheid van gebruikers van het dossier bij de onderhoudsbeurt betrokken wordt.

8. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

In deze versie zijn de volgende zaken gewijzigd ten opzichte van de vorige versie van het kwalificatiedossier:

De uitstromen Ambachtelijk Schoenmaker, Hoedenmaker en Lederwarenmaker zijn vervangen door 1 profiel Ontwerpend Leer- en Textielverwerker.

De overige uitstromen zijn als profielen behouden en omgezet naar het nieuwe model kwalificatiedossiers. Her en der is de tekst aangepast om te voldoen aan de eisen van het format.

9. Betrokkenen

SVGB en SH&M streven er naar bij de ontwikkeling van kwalificatiedossiers drie stappen duidelijk te onderscheiden: ontwikkelen, valideren en legitimeren. Ideaaltypisch ziet het ontwikkelproces er als volgt uit:

- De ontwikkeling van een kwalificatiedossier vindt plaats onder aansturing van een medewerker van de SVGB of van SH&M. Bij die ontwikkeling worden deskundigen uit onderwijs en bedrijfsleven betrokken.
- De validering van een kwalificatiedossier vindt bij de SVGB plaats in de sectorcommissies en bij SH&M in de branchecommissie. Hierin ontmoeten vertegenwoordigers van onderwijs en bedrijfsleven per branche of cluster van branches elkaar. De vertegenwoordigers van deze commissies zijn soms zelf bij de ontwikkeling van het kwalificatiedossier betrokken geweest, maar staan meestal wat verder van de dagelijkse beroepspraktijk af. Ze kunnen vanuit een helikopterperspectief naar het

kwalificatiedossier kijken, terwijl ze toch voldoende dicht bij de beroepspraktijk staan om het kwalificatiedossier inhoudelijk te kunnen beoordelen.

c. De legitimering van een kwalificatiedossier vindt plaats in de paritaire commissies van de SVGB en SH&M. Hierin ontmoeten vertegenwoordigers van het onderwijs en sociale partners elkaar. De paritaire commissie zet vooraf de lijnen uit voor de ontwikkeling van de kwalificatiedossiers en evalueert achteraf of deze ontwikkeling op de juiste wijze heeft plaats gevonden en het gewenste resultaat heeft opgeleverd.

In 2012 en 2013 is het ontwikkelproces grotendeels volgens deze stappen verlopen. Validering en legitimering hebben in februari 2014.

Op 7 februari 2014 heeft de gebruikerstest plaatsgevonden van Creatief Vakmanschap, profiel Ontwerpend Meubelmaker, met vertegenwoordigers van ROC van Twente, HMC en SSWM. De conclusie was dat de kwaliteit en de uitvoerbaarheid van het profiel in orde is. Enkele tekstuele verbeteringen zullen worden meegenomen bij de afronding van het profiel.

Op 11 februari 2014 heeft de gebruikerstest van de overige profielen plaatsgevonden met vertegenwoordigers van NVK, NHV, FeetBag, Stichting Glas, HCM en SintLucas. De conclusie was dat er geen unanimiteit is ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het profiel Ontwerpend Leer- en textielverwerker. Voor de profielen Keramist en Glazenier geldt dat na inhoudelijke aanpassing er wel sprake is van uitvoerbaarheid. Derhalve komt de doorontwikkeling van het dossier op de ontwikkelagenda van het kwalificatiedossier Creatief Vakmanschap voor 2014.

Bij de ontwikkeling van het kwalificatiedossier Creatief Vakmanschap zijn deskundigen uit de volgende organisaties uit onderwijs en bedrijfsleven betrokken geweest:

- HMC MBO-vakschool;
- SintLucas;
- Ondernemersvereniging Glazeniers (OVG)
- Nederlandse Vakgroep Keramisten (NVK)
- Nederlandse Hoedenvereniging (NHV)
- FeetBag
- branchecommissie Meubelindustrie (bestaande uit vertegenwoordigers uit scholenveld, bedrijfsleven en scholingsfonds SSWM)

10. Verblijfsduur 4 jarig

Voor dit dossier is toestemming verleend voor een nominale studieduur van 4 jaar.

Om de kwalificaties in dit dossier te behalen is 4 jaar nodig

Het ontwikkelen van het creatieve proces en het ondernemerschap, alsmede het vakmanschap binnen een specifieke kwalificatie waarbij ook ruimte moet zijn voor het experimenteren met materialen en technieken uit andere vakgebieden is een langdurig proces en kost ten minste 4 jaar.

11. Aanvullende informatie

N.v.t.

12. Certificeerbare eenheden

N.v.t.